

Adresse Fossveien 24
0551 Oslo
Norge

Telefon (+47) 22 99 55 00

Post Postboks 6853
St. Olavs plass
N-0130

Faktura Postboks 386
Alnabru
0614 Oslo

Org.no. 977027233
Giro 8276 0100265

Sara Sølberg
-sted er der man havner-

MFA
Kunstakademiet 2012

KHIODA
Kunsthøgskolen i Oslo,
Digitalt Arkiv

www.khioda.no
khioda@khio.no

Publikasjoner som arkiveres/publiseres i KHIODA reguleres av Lov om opphavsrett til åndsverk.

Opphavsmannen beholder opphavsretten til materialet i KHIODA, men gir brukerne tillatelse til å sitere fra verket, samt videreformidle det til andre, i henhold til åndsverkslovens regler. En forutsetning er at navn på utgiver og opphavsmann angis.

Kommersiell bruk av verket er ikke tillatt uten etter skriftlig avtale med opphavsmannen.

-sted er der man havner-

en tekst av

Sara Sølberg
-2012-

Jeg skal fortelle deg om *huset*. Det er ikke et hus du kommer til å se i en liten forstad utenfor byen der du bor. Det er ikke *Haus u r* på Unterheydener Straße. Det er ikke et hus som ligger langs veien til jobb eller midt inne i sentrum blant alle de andre. Det er heller ikke huset som inneholder det du frykter mest eller huset til Roderick Usher. Egentlig er det ikke et hus, kanskje man heller skal kalle det et bygg, men sannsynligvis er det ikke engang det. Kanskje man kan se det som en båt, en slags farkost som flyter av gårde, et sted uten et sted, et sted som eksisterer kun i seg selv, uavhengig av andre rom.

Det er på mange måter umulig å beskrive dette *huset* med ord. Så snart du setter ord på det vil det oppløse seg selv eller muligens gå over til å bli noe annet. Med andre ord, det skifter hele tiden form og tilstand. Det er på mange måter et sted utenfor våre alminnelige begreper og oppfattelser om tid, sted og rom. Det er et rom der alt er mulig. Om dette *stedet* er et speil av verden utenfor er vanskelig å si, kanskje har det ingen sammenheng med resten av verden i det hele tatt. Kanskje det er en form for *heterotopia*, et sted utenfor alle andre steder.

Tid er ikke-eksisterende uten rom. Vi kan ikke oppleve tid i seg selv, vi kan bare observere hendelser og sammenligne dem. Tid oppstår og erfares gjennom mulige operasjoner og handlinger i rom. Det er filosofiske skoler (blant annet på Tlön) som totalt benekter tidens eksistens. De hevder at nuet er ubestemt og ubestemmelig, at fremtiden bare er nåværende håp, og fortiden et nåværende minne. En annen skole på Tlön erklærer at all tid allerede er gått, vårt liv er bare et minne eller en gjenspeiling fra en prosess som ugjenkallelig er forbi. I dette huset eksisterer selvfølgelig både tid og rom, men trolig på en annen måte enn hva du har erfart tidligere. Det er et slags nullpunkt som både opphører og eksisterer samtidig. Du må gå *inn i* det, kjenne det på kroppen. Kjenne luktene, se hva det har å vise deg. Det er både velkjent og ukjent, imøtekommende og avvisende. Det er en stedsspesifikk tilstand, eller et tilstandsspesifikt sted, en abstrakt beskrivelse av virkeligheten.

Som sagt så skifter dette stedet hele tiden form, og det er derfor på mange måter feil å kalle det et *hus*, men noe må jeg kalle det. Per definisjon er vel et hus en bygning til å bo i. Dette 'huset' er så og si ubeboelig. Et viktig kjennetegn ved et hus er at det blant annet har en inngang. Stedet her har også en inngang, men ikke alltid i form av en dør. Det er med andre ord ulike måter å komme inn i dette *huset*. Ingen gate eller vei fører *dit*, det har altså ingen adresse. Det er derfor rimelig tilfeldig om du havner der.

Jeg var på vei innover i en skog. Skogen hadde enda ikke blitt helt levende, vinteren satt igjen i de stive og tilbaketrukne grenene. Lukten var intens, men tiltaksløs, og inneholdt en slapp og tung, litt søtlig lukt av rått jord og løv. Det var små flekker rått snø noen steder, grove korn som mykt og knasende ble flate og harde under skoene. Bakken stod enda imot stegene, og slim seg ut på steder den var begynt å gi litt etter. Selv om det var vår, lå en tung eim av død omkring trærne. Det var mørkt, så vidt man kunne skimte en blå himmel langt der oppe mellom de mørkegrønne grantrærne. Jeg var egentlig på vei, slik man vanligvis er hver dag. På vei til et eller annet sted fra et eller annet annet sted, uten at jeg kan si noe mer

spesifikt om hvor jeg hadde vært eller hvor jeg skulle. Som vanlig hadde en plutselig og impulsiv innskytelse ført meg ut i en situasjon jeg ikke visste hva innebar.

Jeg hadde sittet på toget med to stive armer festet til boken som lå i fanget mitt. Kroppen var en stivnet karamell. Klistret fast, jeg var usikker på om jeg noen gang kunne få meg selv løs fra denne posisjonen. Jeg var en gammel smørbukk. En som hadde ligget ute i skålen så lenge at det ytterste av sjokoladen var hvitt og prikkete, stiv og hard måtte den bløtes med varmt spytt før den kunne spises.

Radioen spilte hits fra 00-tallet. Tam, tam, popmusikk som jeg også hadde mislikt den gangen. Prøvde å skifte radiokanal, men det var bare susing på de andre kanalene. Jeg stirret på landskapet utenfor, forsøkte å fokusere på noe annet enn denne ubestemmelige følelsen jeg hadde. Klarte ikke å skille tankene mine fra den visuelle støyen på utsiden. Så ned på hendene der de lå i fanget mitt, blåhvite og slappe. Det var som det var noen andres hender jeg betraktet, som om noen tilfeldig hadde plassert både boken og hendene der, og nå visste jeg ikke helt hva jeg skulle gjøre med situasjonen. Jo, jeg kunne gjenkjenne arrene, rissene, små kutt og brannsåre som uforsiktigheten min hadde påført dem, men opplevelsen av at disse smale arrete hendene var mine, den var borte. Det hadde oppstått et brudd mellom hjernen og kroppen. Tiden stod stille. Jeg kunne riktignok se de andre bilene som suste like fort avgårde, men det angikk ikke meg. De var et annet sted, eller jeg var et annet sted. Det var vanskelig å avgjøre. Jeg lyttet. Lydene var de samme. Åpnet vinduet og lot vinden piske meg i ansiktet, varme harde slag, lydene ble delt i korte bølger og kastet inn og ut av vognen.

Himmelen var lysende blå, ikke en sky var å se. Det kokte i hodet og hjertet duret iveri. Jeg begynte å svette og skjelve. Hadde det bare vært en sky der oppe. Da kunne jeg se at den fløt stille rundt, at tiden gikk sin vanlige rute, at jeg ikke var atskilt fra de andre. Men himmelen var like klar og ren. Jeg skyndte meg å skru opp vinduet igjen, for å beskytte meg mot det utenfor. Det hva, hva var det jeg skulle beskytte meg mot? Det var som at alt rundt meg var på vei til et annet sted. Ting hang ikke sammen, alt var separert og ute av sammenheng. Jeg fikk en plutselig innskytelse, det eneste riktige ville være å gå av på neste stoppested.

Da jeg gikk av toget ble jeg stående å se meg rådløst om. Hva skulle jeg? Så mitt eget fordreide speilbilde i den blanke lakken av toget. Refleksjonen gjorde meg til en liten kraftig kortvokst skapning med altfor breitt hode. Hvem var denne personen? Jeg strakk hånden til hode, som for å forsikre meg om at det fortsatt satt plantet mellom skuldrene der oppe. Skikkelsen i speilbildet gjorde det samme. Det var likevel ikke meg, denne utydelig og udelikate gelékvinnen jeg så foran meg. Fikk inntrykk av at personen i speilet lo av meg, en forsiktig, men inntrengende hånlig latter.

Jeg strakte hals og kikket inn i toget, som om jeg skulle finne noen eller noe jeg lette etter der inne. Vognen var selvfølgelig nøyaktig slik den var da jeg forlot den noen sekunder tidligere. Så for meg selv der jeg satt på togsetet, stille og konsentrert om veien utenfor. Fikk et sterkt ønske om at det skulle være mulig å sitte ved siden av meg selv der inne. Se meg selv fra utsiden, slik en fremmed betraktet en hvilken som helst annen fremmed. Toget hadde brått og helt uten forvarsel kjørt videre. Perpleks og overasket hadde jeg blitt stående å se etter det, som om jeg hadde trodd det ville bli værende der resten av dagen. Deretter hadde jeg gått langs motorveien et stykke, krysset trafikken og gått inne i skogen jeg vanligvis bare dro forbi. Så nå var jeg her. Usikker på om det egentlig var en særlig god idé.

Kikket omkring, innbilte meg at ingen hadde vært her før. Uberørt av mennesker. Selvfølgelig var ikke dette tilfelle, det var åpenbart en urskog, ja, men motorveien var bare noen titalls meter unna. Jeg hadde ikke gått særlig langt, men både eksosen og bilduren var allerede forsvunnet, kunne vanskelig forestille meg at verden fortsatte å eksisterte utenfor dette stedet.

Et vindblaff dro i håret mitt, en stram og søt lukt utvidet neseborene mine. Noe var råttent, noe mer enn skogen. Råttent kjøtt. Et nytt vindkast, magen min vred seg, lungene fyltes ufrivillig av lukten. Så rett ned i et lite dyrekadaver. Det lå fint krøllet sammen under en trestamme. Først nå hørte jeg fluene som surret heftig i sirkler over den oppløste kroppen. En og annen flue fløy inn i meg, jeg grøsset. Dyret var ugjenkjennelig, det var kun benrester med noen sporadiske pelsrester. Lukten fra kadaveret var så dominerende at jeg verken kunne tenke eller puste. Jeg gikk forsiktig videre, redd for å forstyrre et eller annet, jeg vet ikke hva.

Plutselig lyste noe opp midt i tussmørket, trodde først det bare var en lysning i skogen, men det liksom strålte, nesten blendende. En knallgrønn gresseng foldet seg ut foran meg, så grønn at mitt første inntrykk var at dette ikke var ekte. At gresset var lagd av plast og rullet utover den ellers mørkegrønne skogsbunnen. Dagslyset var så kraftig at det var falskt. Men jeg så ingen lamper. Bare alminnelige grantrær omkranset den grønne matten. Midt ute i dette grønne raget en stor skinnende hvit villa. Jeg oppfattet det som en villa fra avstand, men det var egentlig feil. Den var så lysende hvit at den så todimensjonal ut, det var ingen skygger på veggene, og det var derfor problematisk å forstå formen på bygget. Det var som om det var mange titalls, om ikke hundretalls spotter som hindret enhver skygge å trenge fram fra krokene av huset. Det gjorde vondt i øynene mine.

Jeg holdt hånden for øynene og gikk forsiktig ut på gressmatten. Den var like myk og perfekt som den så ut til på avstand. Tok av meg de våte skoene. Gresset var silkemykt og bløtt under fotsålene mine. Med hånden for øynene gikk jeg lydløst mot huset. Lydløst var for så vidt feil, det var som jeg svevde mot huset. Kroppen min var lett mot underlaget. Hver gang jeg forsøkte å skimte formen på huset måtte jeg vende blikket bort, lyset brant seg inn i pannen min, trengte inn i hodet og lagde mønster i hjernebarken. Da jeg kom nærmere så jeg at alle vinduene var sorte. Ingenting kunne ses der inne.

Jeg strakte hånden ut mot veggene, de var delikate og rene, like perfekte som de så ut på avstand, fullstendig glatte og uten tegn til slitasje eller risser. Forsøkte å forstå hvilket materiale det kunne være, men det var umulig å gjenkjenne stoffet. Det var hardt, glatt, bløtt og mykt. Jeg slo lett i veggen, det lille slaget var nok til at knokene ble såre og ømme, som om veggen slo tilbake. Slo forsiktig engang til og la merke til at det ikke skapte noen lyder. Strøk forsiktig over flaten, den var lett kjølig, matt og glatt, litt som overflaten på krukken til en luksuriøs hudkrem. Lot hånden ligge en stund og kjente en svak varme pumpe ut fra veggen, som om bygget stille våknet til live. Selv om bygg er døde materialer var det som om dette bygget hadde en svak, men inntrengende og seig puls. Det var noe jeg ikke kunne peke på, ikke liv, ikke død, noe annet. Jeg måtte inn. Det slo meg ikke at huset kunne være bebodd, det virket utenkelig. Jeg gikk langs veggene for å finne inngangen, det var fortsatt umulig å se selve formen, men jeg forstod at det var mange ulike vinkler og retninger, siden jeg ble gående litt i kryss. Da jeg sannsynligvis var på baksiden av huset stod jeg plutselig på en slags rampe. Hadde ikke lagt merke til den før jeg var halvveis på rampen. Det var umulig å si hvor bratt den var.

Da jeg våknet så jeg ingenting, alt var helt sort. Hadde jeg blitt blind? Oksygenet lå tungt i brystet, og luften stoppet i munnhulen, kunne ikke puste. Iskald og nummen, veivet jeg desperat rundt i mørket. Hvor var jeg? Luften var tett, jeg trakk noen rolige dype drag. Pusten min lød metallisk i rommet. Lyden var høy, men samtidig distansert, så jeg ble usikker på om det var mitt eget, eller noen andres åndedrett. Jeg famlet omkring. Det var gulv og vegger, jeg var altså innendørs. Hvor? Så husket jeg huset. Det sved framme i pannen. Hvordan hadde jeg havnet her inne? Noe sa meg at jeg egentlig burde finne veien ut igjen, noe annet ba meg fortsette. Jeg hadde ikke noe valg, det var ingen utganger å se.

Det var som å være 15 igjen, på vei inn i en tom bygård. Kombinasjonen av nerver og forventning i mørket, man visste aldri hva det neste stedet innebar av ukjente rom og ødelagte trapper. Vi brøt oss inn for å holde fest eller bare for å ha et sted å være noen dager. Jeg var ofte den som måtte gå først. Løp lett fra politiet. Dessuten visste alle at jeg ikke fikk pes hjemme om jeg skulle bli tatt. Jeg var fri.

Oppdaget at sekken min var borte. Jeg befant meg i en gang. Den var ganske smal, jeg kunne nå over på hver side når jeg strakte ut armene. Veggene var ru og jeg fikk små risser i hendene. Gulvet var mykt og ga litt etter. Kroppen min var uhåndterlig og treg. Forsøkte å bevege meg stille innover i gangen, men hver bevegelse ble forsterket med et lite drønn. Stoppet. Lyttet så intenst at det gjorde vondt. Ikke en lyd, stillheten var komplett, det perfekte lydstudio.

Det var som om verden utenfor ikke fantes, eller jeg var blitt sugd inn i et tomrom. Et sted utenfor alt annet, langt under eller over jordens overflate. Jeg kunne være hvor som helst, for alt jeg visste var jeg havnet i sluttscenen til *2001: En romodysseé*.

Plutselig ble jeg slått tilbake, kastet ned på gulvet, forstod ikke hva som skjedde. Reiste meg forsiktig, jeg hadde gått rett inn i enden av gangen. Et slags dørhåndtak tok form i hånden min. Det var som formen oppstod i selve hånden min idet jeg kjente på veggen. Jeg gikk innenfor.

Her så jeg normalt. Det var vel bare overgangen fra lys til totalt mørke som hadde blendet meg. Det gjorde vondt i øynene, på samme måte som utenfor, da jeg hadde forsøkt å forstå formen på bygget. Rommet var fullstendig hvitt. Skarpt, nesten blinkende. Jeg kunne ikke se noen lamper, så lyset måtte være innebygd i veggene. En irriterende tynn og høyfrekvent lyd rev i øregangene mine. Trommehinnen dirret og gjorde meg ør og svimmel. Jeg ble kald, det lå noe stort og sort midt i rommet. Det var en skinnende sort form, avlang og organisk. Et kitschy modernistisk kunstverk. Gikk rundt den, det var et slags abstrakt fordreid menneske som skiftet form for hver bevegelse jeg gjorde. Lyden ble sterkere når jeg nærmet meg objektet. Overflaten var blank og plettfri, forførerisk. Jeg ville ta på den, slikke den, kjenne den harde sorte flaten mot leppene mine. Bøyde meg ned, en bitende kulde strålte ut fra objektet. Hadde ventet å se mitt eget speilbilde og gjenskinn fra det lyse rommet, men det eneste som var å se var komplett mørke. Ikke en forstyrrelse i flaten, ikke en bevegelse ble fanget, eller kastet tilbake. Jeg satt på knær med hendene i gulvet foran meg, klar på sprang. Kulden holdt meg tilbake. Lyden var blitt så voldsom at jeg måtte bruke hendene som ørepropper. Ville ikke miste hørselen, risikere å bli fanget som tilskuer i en kjedelig pantomime til lyden av min egen pust og hjerterytm.

Støyen var øredøvende, den skar gjennom fingrene mine. Jeg måtte forlate rommet. Snudde meg for å gå mot døren, men den var borte. Blikket mitt gled over alle veggene i rommet, men ingen dør var å se. Jeg ble sliten i knærne av å sitte slik på det harde gulvet så strakte ut bena foran meg. Jeg hadde mistet dybdesynet av alt lyset i rommet, og da

jeg strakte ut bena skvatt jeg, de hadde havnet inne i det sorte objektet. De møtte ingen flate, men forsvant bare rett inn i det. Jeg krøp inn den mørke inngangen. Den forstyrrende lyden ble gradvis svakere. Det var kjølig i luften. Snudde meg for å se tilbake, ut på rommet, men inngangen var borte, det eneste jeg kunne se var en svart vegg bak meg. Hvor var jeg nå?

Mørket her inne gjorde det vanskelig å avgjøre størrelsen på rommet. Tok noen forsiktige steg. Jeg stod i vann. Ikke dypt, men litt oppover anklene. En svak lysstripe kom fra enden av rommet. Jeg gikk automatisk mot lyset. Under lysstripen var det et lite kikkehull, likt slike man har i ytterdører. Vannet kastet pusten min rundt meg som et metallisk ekko. Det var et forheng bak meg i andre enden av rommet. Jeg vasset meg gjennom vannet og gikk ut.

Kom inn i et slags tomt kontor. Det var et høyt vindu på endeveggen som strakte seg oppover og fortsatte som takvindu i skråtaket. Det var lettvegger, skrudd sammen av bolter, ikke særlig pent, men sikkert solid nok til sitt bruk. Rommet var nesten helt tomt, bortsett fra en pult, kontorstol og skrivebordslampe. Møblene så ut til å tilhøre rommet, stilen var den samme, upersonlig, kjølig og funksjonell. Det var to kremgule pappermer og en klokke på pulten. Permene hadde titler, *Monday 12.12.2011* og *Tuesday 13.12.2011*, begge med undertittel *Observations*. Jeg åpnet den ene permen, og leste sporadisk i teksten. Det var et slags manuskript, men i stedet for dialoger var det ulike tidspunkt med beskrivelser av det som hadde foregått. Det var tydeligvis observasjonene gjort fra samme sted som jeg befant meg nå. Den harde bordplaten forsterket tikkingen fra klokken, 15.44. Jeg reiste meg for å se ut av vinduet. Utenfor var det begynt å mørkne.

Nedenfor vinduet snodde en elv seg i en bue over marken. En sti gikk langs elven, og en gangbro krysset den lengre nede. Hadde ikke lagt merke til elven da jeg var på utsiden, landskapet var annerledes enn slik jeg husket det. En mann kom gående bort stien. Han gikk sakte med et litt fjernt uttrykk i ansiktet. Stoppet. Snudde og så seg bak. Jeg så tilbake i manuskriptet. 15.45, *A man walking, slow down and looks over his shoulder into space*. Det som skjedde, stod beskrevet i manuskriptet, samme tidspunkt, samme sted. Jeg så meg rundt, men kunne ikke se noe kamerateam. Oppdaget at bakken var dekket med snø, mye mer enn hva det hadde vært da jeg gikk gjennom den samme skogen for litt siden. Det ilte i hodet mitt. Noe var ikke som det skulle. Noe var ute av kontroll. Tid var ute av kontroll. Sted var ute av kontroll.

Ville ut, vekk fra huset. Snudde meg for å gå tilbake der jeg kom fra, men alt endret seg åpenbart litt hele tiden. Nå var kontorlandskapet ikke så nytt og rent lenger, det var nedslitt, tagget og noen vegger var knust. En lampe blinket foruroligende.

En gjennomiktig skillevegg tildekket med høye, grønne planter førte inn til en bar. Synet av baren gjorde meg tørst, munnen min var tørr og smakløs. Lokalet var tomt for mennesker, ingen sigarettøyk svevde i lufta og gjorde atmosfæren nesten ugjennomtrengelig og litt kvelende. Det var et lokale der man kunne ventet seg nedskrudd liv og røre, lyden fra tjue samtaler mot en bakgrunn av dempet musikk, men det var bare rene bord, sirlige tilrettelagte duker, glitrende kopperaskebeget. Airconditionlegget gjorde det nesten kjølig her inne. Bak en disk av mørkt tre og stål satt en bartender med ei litt sliten jakke og leste Frankfurter Allgemeine.

Jeg gikk og satte meg innerst i rommet. Hadde egentlig tenkt å drikke en kopp te, klarne hodet og kroppen litt, men da bartenderen kom bort til meg bestilte jeg automatisk en øl. *En Amstel*, la jeg til, mest fordi jeg aldri hadde drukket Amstel, og

nettopp hadde lest en bok av Haruki Murakami, der han skriver om sitt forhold til løping, og at han åpenbart alltid drikker en kald Amstel etter et endt maraton. Ikke at jeg kom fra et maraton, selv om det muligens føltes slik.

Han kom bort til meg igjen, med slepende steg. Oppdaget at han var en svært gammel mann, den rynkete hånden skalv litt da han satte glasset på bordet. *Det er ikke mye folk,* sa jeg, og skvatt nesten over å høre min egen stemme, det var mange timer, ja kanskje til og med over et døgn, siden jeg hadde brukt den sist, og nå opplevdes den fremmed, som en annens. Han nikket uten å svare, så spurte han brått: *Har du lyst på bretzler? Unnskyld?* sa jeg uforstående. *En brezel. For å spise til ølet. Nei takk. Jeg er ikke sulten.* Han gikk tilbake til disken, satte fra seg brettet og forsvant gjennom ei lita dør. Jeg reiste meg for å finne en avis. Fant et bilag til ei dagsavis som var nesten en måned gammelt. Jeg bladde gjennom det, leste litt sporadisk her og der; økonomisk krise i Europa, ..., ..., en etterlysning tok oppmerksomheten min.

En person i tjueårene var forsvunnet. Vedkommende hadde sist blitt observert da hun gikk av morgentoget ved stasjon - , 23.juni på vei fra ... til ... Sekken var etterlatt i vognen, tilsynelatende med alt innhold. *Billister som befant seg i området har observert en person, som etter beskrivelsene tyder på å være vedkommende, gå langsmed motorveien, forså å gå inn i skogen. Det er gjort søk, men ingen spor er funnet. Det er heller ingen hus eller boliger i området der vedkommende kan oppholde seg. Pårørende har verken sett eller hørt noe, og det har ikke vært aktivitet på facebook eller email. Man tror likevel ikke det har skjedd noe kriminelt, forsvinningen er på nåværende tidspunkt et uforklarlig mysterium for politiet.*

Hvordan kunne noe i fysisk form, bare bli borte? Forsvinning av mennesker innebar vanligvis at de sluttet å eksistere, enten frivillig eller under tvang, med mindre de ble holdt fanget eller gjemt av noen. Hvor var de som aldri ble funnet? Tatt ut av tiden, eller gått inn i en ny tid/tilstand? Kanskje de rett og slett ikke var forsvunnet, men at det var oss andre som plutselig hadde mistet evnen til å se helheten. Kunne det oppstå små sorte hull, bruddstykker i tid og rom, en slags folkelig utbrett piknolepsi som gjorde det umulig å oppleve varigheten. Kanskje de selv ikke var klar over at de var forsvunnet? Levde de uvitende videre som om ingenting hadde skjedd? Eller hva om de faktisk var *totalt forsvunnet*, kanskje fra seg selv til og med, hvordan blir man da funnet igjen?

Jeg drakk ølen fort. Brått hørtes det som rene flyttesjauen, og da jeg så opp fikk jeg inntrykk av at hele lokalet var forandret. Jeg var ikke i det samme rommet som for litt siden. En gruppe på fem-seks personer hadde støyende satt seg ved et bord, men det var ikke bare det, lokalet hadde blitt mindre, nå kunne jeg tydelig se hver detalj i ansiktet på bartenderen. Et lite arr i venstre munnvik, en gammel fregne på nesen, som tross alderen, nektet å gi slipp. Og i taket, der surret en enorm vifte. Surret var en underdrivelse, tordnet var nok mer riktig. De store bladene i mørkt tre suste og bar seg i en slik voldsom fart at jeg ble redd den skulle rive seg løs og kutte meg i biter. Vinden rev i håret mitt, og da jeg så opp igjen hadde det blitt lavere til taket, viften feiet like over meg. På vei ut oppdaget jeg at det hadde kommet enda en kunde, en mann på rundt førti, heller liten av vekst, svært mager, med et ansikt som et knivblad og svært kort, børsteaktig, allerede grålig hår. Han så seg omkring, som om han ventet på noen, mens han drakk små kontrollerte slurker av en kopp te.

I stedet for å komme tilbake der jeg kom fra, førte døren nå inn til et toalett. Jeg skvatt, to mørke øyne stirret på meg, tok noen sekunder før jeg forstod at det ikke var et annet menneske, men at det var et speil som hang over vasken, og at det var mitt eget blikk jeg hadde møtt. Jeg var fremmed, som om jeg ikke hadde sett meg selv på flere år,

men i realiteten var det vel høyst et døgn siden sist. Men likevel, det var vanskelig å forstå at dette menneske var meg, huden var hvit, gusten. Øynene mine var omkranset av lakrisstriper. Jeg så nesten litt gammel ut i det slappe morgenlyset. Veggene var gule bak meg. En ekkel gulfarge. Litt som røykfingre. Gult ble for mye, det gjorde meg kvalm.

Jeg så ned på tærne mine mens jeg satt på do. Stortåa på høyrefot så ødelagt ut, den hadde en merkelig vinkel, så ut til at jeg hadde fått en gammel manns tåledd plassert der. Det var vel forsåvidt det bestemor hadde funnet ut, da hun i desperasjon, muligens for å overbevise seg selv, forsøkte å finne noen likhetstrekk med meg og familien. Jeg ble nøye inspisert og etter en grundig undersøkelse, som den pensjonerte oversykepleieren hun tross alt var, trakk hun sin konklusjon; Jo, stortåa på høyre fot, den hadde jeg arvet, den var ikke min, men identisk Sverres, hennes avdøde mann, bestefaren min.

En ekkel liten larve krøp i sikksakk rundt tærne mine. Det var en av disse små svarte med hardt skall og bevegelser så nervøse og uforutsigbare at det var en umulig kamp å fange eller drepe dem. Jeg gjorde ingen forsøk på å ta den lille sorte bananen som kravlet hjelpeløst rundt der nede. De kommer alltid opp av slukene om nettene, de hadde åpenbart en eller annen tidsfornemmelse. Eller kanskje oppmerksomheten min ble skjerpet om natten, kanskje disse krypene svømte omkring meg døgnet rundt, men at jeg i min daglige sløvhet ikke la merke til dem. Lurte på om de hadde syn, men det virket ikke slik der den skallet inn i den samme kanten igjen og igjen, hver gang like desorientert, før den surret planløst videre.

Jeg vasket hendene. Skyldte ansiktet i kaldt vann. Kranen ulte akkurat litt for mye. Håndkleet var vått fra før, jeg grøsset, har alltid blitt frastøtt av våte håndklær. Man forventer å bli tørr, kjenne noe mykt, kanskje til og med litt varmt mot huden, men isteden får du denne våte litt kalde nedturen. Det luktet surt. Jeg gikk ut med fuktig ansikt som nå luktet surt.

En mekanisk, men ugjenkjennelig lyd kom utenfra toalettet, et hvitt forheng førte inn til et hvitt og tomt rom. Det var ikke så stort og i den ene enden stod en eldre kvinne. Hun var hvitkledd, og hadde helt hvitt halvlangt hår. Først så det ut til at hun ikke enset meg, blikket hennes så i motsatt ende av rommet, der lyden kom strømmende ut fra veggen. Jeg gikk forsiktig videre inn, kvinnen stirret meg intenst i øynene. Bevegde seg stille, på samme sted, mens hun så skremt mot meg. Hun sa ingenting, men det så ut til at hun forsøkte å kommunisere med meg ved blikket og kroppspråket. Det var tydeligvis noe som skremte henne, noen ganger trakk hun seg litt tilbake, skeptisk, for så og plutselig virke nysgjerrig og tiltrukket av noe bak meg. Eller var det meg, min fysiske tilstedeværelse i dette rommet som skremte henne? Jeg ville si noe, men visste egentlig ikke hva, alt virket litt tåpelig og upassende så jeg fant det best å heller forbli stille. Hun så strengt på meg, som om hun ville sette meg på plass, eller advare meg mot noe.

Det var som om jeg ble observert, ikke bare av henne, men av noen andre et annet sted. Overvåkende blikk. Stikkende nåler i nakken, slik man kan kjenne blikkene fra andre på en, men når du snur deg er det ingen å se.

Jeg gikk ut og oppdaget en tilsvarende inngang til høyre for der jeg kom fra. Rommet var identisk det forrige, men her var det ingen kvinne. Oppdaget et kikkehull i enden av rommet. Hørte lyden fra det andre rommet, jeg åpnet den lille stål lemmen til kikkehullet og tittet inn. Jeg så rett inn i rommet der jeg akkurat hadde stått og betraktet kvinnen. Kvinnen var ikke å se, jeg var blikket til kvinnen. Jeg så meg selv der inne betrakte kvinnen uvitende om at jeg ble observert fra den andre siden. Det var små blodflekker på veggen ved kikkehullet.

En tung, seig basstrøm bøyde veggene og gulvet under meg. Jeg gikk automatisk ut i retning lyden, lokalet var blitt enda mer forandret, veggene var nedtagget rå betong, lysrør i taket. Et gammelt fabrikkliggende lokale. Lukten av røyk og svette trengte seg mot meg. Jeg kom til en lang og smal gang. Bassen ble sterkere, hjertet mitt skiftet tempo og lydene gled inn i hverandre. Hjerterytmе eller bass. Det var det samme. I enden av gangen hang et forheng lagd av gullpaljetter, det glitret og skapte blinkende bølger av lys ut i rommet. Hørte stemmer, latter, noen hylte. Betonggulvet var hardt og fast, men likevel var alt i bevegelse. En massiv rytme som ikke ville slippe taket. Lufta ble tettere. Luktene mer intense. Svette, parfyme, røyk og øl. Vått tøy. Ull, lær og syntetiske stoffer. Jeg gikk gjennom det skinnende forhenget. Gispet etter luft da jeg entret det varme lokalet. Lavt under taket. Proppet med mennesker. Ikke bare bassen, men hele lydbildet fylte lokalet. Minimal techno. Sannsynligvis tysk, nei, det var Plastikman. En dyster, forvridd stemme snek seg som en blodigle inn under huden min, *I guess it's a good place to start... inside my head, I guess it's where everything starts, and probably ends... all of these little ideas and, thoughts, comes around, so I guess the ideas for music and, you know, everything comes from somewhere... somewhere inside here...* Folk danset. Stemmen hvisket inntrengende; *I hear everything, those aren't voices in your head, they're just the echoes of your indecision, don't ask me, ask yourself..* Jeg gled inn imellom dem. Stemmen fortsatte hul og monoton, *why listen to me, I'm just a voice inside your head, I can't help you, help yourself-*

Kjente varmen fra alle kroppene, dampen blandet seg med røyken og pakket oss inn i en ugjennomtrengelig tåke. Inn i vår egen boble. Ubehaget fra tidligere var forsvunnet. Et lys blinket og feiet over lokalet. Det virket uendelig, sikkert flere hundre mennesker. Tennene på han ved siden av meg glinset i mørket. Vi smilte til hverandre. Ansiktet hans var dekket med gull og tennene hans var stjerner i et smil som ikke stoppet. Kjente tankene mine fløt sammen der ballongene møtte taket. Musikken bygde seg opp til klimaks og glitteret inne i pannen min eksploderte i en heftig tung beat. Blodet mitt stoppet å flyte konstant og regelmessig, fulgte basstrømmen. Blodcellene eksploderte. Hjertet var blitt min egen bass, kroppen kunne ikke stoppe. Jeg snudde meg og så alle ansiktene og kroppene bak meg, de fulgte hjerteslagene mine. Fulgte blodet mitt. De smilte. Lykkelig. Jeg var så nær skyene og sanden, rommet imellom eksisterte ikke lengre. Kroppen og hjernen hadde smeltet sammen og var dekket i gull, nær ved å eksplodere. Taket løftet seg stille og høyt over oss mens alle fortsatte å danse.

Jeg våknet opp fra en slags transe, vet ikke hva klokken var eller hvor lenge jeg hadde danset. Det var bare meg igjen i lokalet. Det som hadde vært fylt med mennesker, var nå bare en stor grå kald og tom hall, som om det aldri hadde vært noen andre her enn meg. Jeg var tørst. Så meg om etter en bar, men kunne ikke se noe. Jeg fant en dør i enden som førte ut til en ny gang. Den var lang og smal med flere dører, lik en hotellgang. Musikken var borte, heller ikke bassen kunne kjennes lengre, og den plutselige endringen av lydnivå kombinert med teppegulvet, fjernet lydene fra mine egne bevegelser. En svak vind, kanskje fra et aircondition anlegg, dro med seg en skitten og seig lukt av krem og parfymerester, røyk og fett. Jeg gikk nedover, gangen strakte seg endeløst videre for hvert steg jeg tok. Kjente på noen av dørene, men de var låste. Den ene døren hadde et navnskilt, *Barthlebooth* (?), så jeg våget ikke å prøve håndtaket. Jeg gikk videre, den neste døren var åpen.

Det var et lite soverom, med kun en oppredd seng og en vask i hjørnet. Ventende, slik hotellrom bruker å være før en ny person gjør det til sitt. Den naive, ubekymrede

lykkefølelsen jeg hadde på dansegulvet var begynt å slippe taket. Det var som om jeg for første gang ble klar over det voldsomme misforholdet mellom virkeligheten og min egen oppfatning av den. Drakk litt vann fra springen. La meg ned på sengen, var egentlig ikke trøtt, men følte jeg burde sove. Det var et vindu over sengen, med nedrullede gardiner, i sprekkene kunne jeg se at det var mørkt utenfor. Himmelen var mørkgrå, og ga rommet et tiltaksløst lys. Det var ingen måne. Jeg kunne ikke sove. Hadde alltid vært slik, hver natt lå jeg time etter time og ventet på søvnen. Hørte lydene av en eller annen by som forsiktig våknet, og da, i det blå og trege morgenlyse, mens gatene sakte ble fylt med mennesker, mens lyset gradvis ble varmere, da kunne jeg sove. Som om nærheten av lydene til alle disse ukjente livene der ute ga kroppen roen den trengte for å sove.

Tankene mine skiftet form og retning hele tiden. De kvernet konstant rundt der oppe, som om det skulle lages smør av dem. Klarte ikke å samle meg så lenge om dem, eller holde meg selv i en retning, jeg fløt bare avgårde. Noen ganger var det som om livet mitt bare var en endeløs rekke tilfeldigheter.

Jeg må ha fadet vekk noen minutter, lyset hadde forandret seg, et grått og grelt morgenlys trengte forsiktig fram bak gardinene. Det luktet kjemisk i rommet. Leddene var stive og jeg frøs. Kroppen var ubestemmelig i bevegelsene, den lystret kanskje ikke akkurat slik jeg ville, men en behagelig ro bredde seg over skuldrene mine. Jeg ville bli liggende litt til. Vanligvis tok det en stund før jeg forstod hvor jeg var når jeg våknet, fullstendig forvirret kunne jeg ligge i flere minutter og forsøke å finne ut hvor jeg var. Har innimellom fryktet at jeg en dag skulle våkne, og ikke klare å resonere meg fram til stedet, at rommet jeg våknet i forble totalt ukjent og fremmed. Nå som jeg faktisk ikke visste *hvor* jeg var, gjorde det ingenting. Jeg var *ingensteder*, men likevel *her*.

En mygg kretset aggressivt over hodet mitt. Lagde altfor mye lyd til å være så liten. Altfor mye bevegelse. Langt raskere enn meg. Det klødde. De hadde stukket meg i løpet av minuttene jeg sov, myggene. Forsynt seg, grådige med blod og sikkert litt død hud i samme slengen. Jeg klødde, da klødde det bare enda mer, bortsett fra noen få sekunder med en utrolig, ja nesten fullkommen tilfredsstillende. Ville ikke la den siste myggen stikke meg. Slumret litt igjen.

Myggen surret fortsatt rundt der inne. Det lå en stabel bøker ved siden av sengen. Jeg tok den første boken jeg fant og kastet etter myggen. Den suste bare fornøyd videre, så vel alt i 8 versjoner og var høy på blod og livet. Tanken på at jeg var myggens dop gjorde meg nesten litt glad. Noe nytteverdi hadde man altså likevel. Vurderte om jeg skulle forsøke å sove litt. Det gjorde vondt i ryggen av å ligge på magen, madrassen var for myk og puta for stor til putetrekket, den tørt ut av trekket lik en oppspilt mage. Skyggen til lyspæra som hang i taket var merkelig. Så ut som pæra hang skjevt, ute av tyngdekraften.

Jeg tenkte på kaffe. Glovarm espresso. Varm melk. Kunst. Hva skal man si om det. Ingenting. De turkise veggene minnet meg om en gang jeg var på et sykehus. Det klødde på innsiden av hoften. Satans mygg. Hadde den kommet seg under dyna? En bil tutet forsiktig på utsiden, som om sjåføren ikke kunne bestemme seg, skulle han bruke hornet eller ikke. De var ellers gode på hornet her i denne byen. Det var som et tyrkisk bryllup hver dag. Men det bodde ikke så mange tyrkere her. Hørte myggen igjen. Tok boken, kastet, det ble stille. En 2dimensjonal flekk på veggen. En flekk blod på den hvite forsiden av boken. *Den hvite kube* av Brian O'Doherty. Kjente en fornøyd tilfredsstillende av synet. Jeg la den tilbake i stabelen med kunstteori og romaner.

Hørte plutselig stemmer fra naborommet. Trodde først det var hjernen min som skapte et slags forsinket ekko, en altfor sen lydbølge, et dejavú som bare hadde ligget og ventet på rett tid og sted. Men stemmen fortsatte, så det var nok noen der inne. Den

klang hult i veggen. Jeg kunne vanskelig se for meg hvem som skapte denne uklare samtalen. Ordene var vanskelig å tyde, selv om det var lytt. Forhåpentligvis snakket de et annet språk, slik at jeg slapp og bli inkludert i en eller annen intim samtale her jeg lå. Det var vel egentlig lite sannsynlig at de snakket mitt språk om de var fra dette stedet. Det var befriende å være i utlandet, og ikke forstå hva som ble sagt. En illusjon om kloke samtaler, helt til man lærte språket, da ble det bare ord, ord med og uten mening, latterlige samtaler med stygge dialekter.

Stemmen fortsatte der innefra. Jeg la øret mot veggen. Det var en klar bass, en innsigende og kraftig røst som om det var Sannheten selv han framsa der på det andre værelset. Som om han hadde forstått selve Meningen, meningen med livet, eksistensen, men det var nok ikke det. Det var noe kjent med det han sa, men jeg kunne ikke plassere det. Han gjentok denne samme setningen om og om igjen, lik en plate med hakk. Tatt ut av sammenheng, var det som om det var selve livets tale, at alt som noen gang kunne bli sagt lå i disse ordene, det var Konklusjonen på livet. Kanskje han prøvde å overbevise seg selv, og også meg uten å vite det. Jeg ble ikke overbevist, men det var noe betryggende ved å høre denne monotone stemmen gjenta de samme ordene, om og om igjen, til de hadde mistet sin betydning og det var kun rytmen og tonene som stod igjen, et språk uten mening.

Jeg fikk en voldsom trang til å møte dette mennesket, den ukjente, som satt der på den andre siden av veggen, kanskje i sengen, som meg, eller på en stol, mens han leste, ja, nesten sang ordene. Langsamt, ikke dramatisk, men rolig, som for å forsikre seg selv om ordenes betydning der han satt, kanskje i mørket forestilte jeg meg. Jeg stirret i veggen som om det skulle mane fram personen på den andre siden, og sende ham inn hit. Isteden så jeg bare en vegg full av blodflekker, antakeligvis mitt blod, blandet med rester av mygg som hadde levd forgjeves her inne. Jeg lukket øynene og la øret mot veggen igjen. Den var kald og ga meg gåsehud langsmed ryggsøylen. Uten en tanke, ble jeg sittende og lytte.

APPENDIKS:

Teksten er en undersøkelse av tilstedeværelse i tid og rom, og *huset* er et bilde på min virkelighetsoppfatning¹. *Huset* som beskrives er et sted der alt er mulig. *Tid* er oppløst, og derfor er *rom* uforutsigbart og i konstant endring.

Jeg-personen er forsvunnet ut av tiden. Uten og selv være klar over det eksisterer ikke vedkommende lenger i den alminnelige virkeligheten, men lever videre et annet sted.

Noen av scenene i teksten referer til mine tidligere arbeid, karakterer og situasjoner fra *Livet bruksanvisning* og *W* av George Perec, og Jorge Luis Borges novelle *Tlön, Uqbar, Orbis Tertius*.

Arbeidene mine utforsker grensene mellom fysisk og mentalt rom. Fysiske rom oppleves i sanntid, med kroppen. Språk, refleksjoner, minner og fantasi påvirker våre opplevelser. Kan man atskille *faktiske* hendelser fra det man *trodde* skjedde? Opplevelsen av både tid og rom kan for eksempel endres totalt av ens mentale tilstand, vil det derfor si at tid og rom formes -og bare er resultater av kjemiske prosesser i hjernen? Hva skjer når vi beveger oss i ukjent rom, et rom uten en klar definert funksjon. Hvordan konstruerer vi, inntar og opplever verden? Er det vi som former rommet eller rommet som former oss?

¹La oss si at virkeligheten er flytende, og delt opp i 'luftbobler' som svever tilfeldig rundt i et større ukjent univers. Et univers der ingenting eksisterer før du møter det med din fysiske tilstedeværelse. Tiden du har levd, og kommer til å leve, består av mange ulike *luftbobler*, eller *luftrom* som man også kan kalle det. Det er ikke fysiske avgrensede rom, men abstrakte rom som består av alt du har opplevd og kommer til å oppleve. Fortid, framtid og nåtid eksisterer side om side. Det er fiksjon, drøm, fakta og fantasier du har hatt eller kommer til å ha. Det er mennesker, lyder, lukter, smaker, opplevelser og steder.

Alle har et slikt "sett" med luftbobler/rom. Hvert luftrom består av flere, som deles opp i nye rom.. osv.. slik blir rom og tid tilslutt små partikler. Jeg sammenligner dem med skyers form og eksistens, jo nærmere de kommer, jo mer oppløst blir de, og tilslutt kan man ikke se formen, men kun et tett hvitt lag bestående av tusen små partikler. De har ulik fart og tempo, retning og bevegelse. Det er en prosess i konstant endring, hvis skala, vilje og kraft skifter og inntar nye former gjennom bevegelsen. Slik vil de endres til nye steder, eller nye opplevelser av det samme stedet, og derfor vil man alltid oppleve det samme stedet ulikt.

De påvirker hverandres eksistens. De kan støte inn i hverandre, kanskje smelter de sammen og blir til et nytt, eller de oppløser hverandre. Noen rom møter du flere ganger, andre forsvinner for godt og etterlater sorte hull. Noen står stille, mens andre beveger seg så sakte eller raskt at det ikke kan oppfattes. Enda ukjente rom kaller vi framtid, og så lenge man ikke kommer i kontakt med dem vil disse forbli ukjente og framtidige. Nåtiden består av mange ulike luftrom som man tar del i på ulike måter.